

Lausunto

30.07.2025

Asia: VN/15129/2025

Hallituksen esitys kotoutumislain muuttamisesta (tekninen)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto Laki kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta.

Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue

Yleisesti todetaan, että esitetyt lakimuutokset ovat pääosin hyödyllisiä ja selkeyttävät kotoutumislain käytänteitä. Hyvinvointialueen mukana olo ja monialaisesti tehtävää kotoutumisen edistävää työtä on nostettu esiin, mikä on hyvä asia.

Tiedonvaihto eri viranomaisten välillä asiakkaiden sujuvien palvelujen järjestämiseksi ovat kannatettava. Toki eri viranomaisilla on eri tehtäviä toimialaansa koskevien lakien mukaan ja silloin olisi syytä huomioida, mikä on välttämätön tieto mihinkin asiaan. Kotoutujaperheitä koskevat tiedot voivat olla laadultaan arkaluontoisia ja erittäin tärkeitä, mutta silti esim. työllistymistavoitteen täyttämässä epäolennaisia. Lakiesityksen mukaan hyvinvointialueen työntekijän olisi mahdollista saada tietoja mm. ilman huoltajaa yksin tulleiden nuorten ja lasten asioissa, hyvinvointialueen kuulemiseen liittyvissä vastaanottotilanteissa, kustannuskorvausten hakemisessa ja yleensä kotoutumiseen liittyvissä asioissa, mikäli hyvinvointialueen työntekijä on mukana kunnan/työvoimaviranomaisen palvelutarpeen ja osaamisen arvioinneissa ja kotoutumissuunnitelman teossa. Painopiste on laitettu kotoutumissuunnitelmaan ja korostettu kunnan mahdollisuutta tiedonsaantiin. Myös hyvinvointialueet tarvitsevat tietoja kotoutujista mahdollisimman aikaisessa vaiheessa sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeen arvioimiseksi ja järjestämiseksi (Kotoutumislaki 50§). Monet kotoutujat ovat erityisen haavoittuvassa asemassa olevia, esim. lapset ja nuoret (sekä yksin tulleita ilman huoltajaa, että perheessä olevia lapsia), ikäihmisiä, vammaisia tai sairaita ja ihmiskaupan uhreja, jotka tarvitsevat erilaisia sosiaali- ja terveyspalveluja. Hyvinvointialueella on työntekijöitä, jotka ovat kotoutumista edistävissä sosiaali- ja terveyspalvelutehtävissä tiivisti mukana, vaikka nämä työntekijät eivät välttämättä ole suoranaisesti kotoutumisen ja osaamisen palvelutarpeen arvioinnissa/ kotoutumissuunnitelman teossa läsnä. Ehdotettu 86 § mukainen tiedonsaannin edellytys hyvinvointialueen osallistumisesta

kotoutumissuunnitelmaan, ei saisi automaattisesti sulkea pois hyvinvointialueen kotoutuja-asiakkaiden kanssa toimivien tärkeiden työntekijöiden tiedonsaantia.

Kotoutumisen asiakastietojärjestelmän käyttöönotto on tervetullutta. Käyttöoikeuden myöntäminen hyvinvointialueelle on esitetty kuntien tehtäväksi. Asiaa ei ole perusteltu tarkemmin, mutta ehdotus lisää tehtäviä kunnille, kun kuntia on paljon yhdellä hyvinvointialueella. Kunnissa voi myös syntyä erilaisia ratkaisuja tai käytänteitä käyttöoikeuksien myöntämisessä. Olisi toimivampi, mikäli tehtävä myöntää käyttöoikeuksia hyvinvointialueelle, olisi esimerkiksi Kehittämis- ja hallintokeskuksen vastuulla.

Esitys 92 a §:n mukaisesta Kehittämis- ja hallintokeskuksen laajasta tiedonsaannista mm. hyvinvointialueelta 56 § :n mukaisiin tehtäviin jää vähän epäselväksi. Minkälaisia tietoja, missä muodossa ja tarkempi kuvaus tarpeesta. Myös tässä on huomioitava mikä on välttämätön tieto.

Karlsson Britt-Marie
Keski-Pohjanmaan hyvinvointialue Soite